

Rol del logopeda

Neus FARRÉ i CANELLES

Què és la logopèdia?

Tenint en compte la pluralitat de disciplines que s'interessen per la comunicació humana, la logopèdia és la que ho fa amb un enfocament propi, sobre la base de sòlids coneixements biològics, metodològics, psicològics, lingüístics i humanístics.

La logopèdia és ciència i art. La logopèdia comprèn els processos de la comunicació humana, els trastorns que hi estan relacionats i el coneixement dels mitjans per prevenir-los, avaluar-los i tractar-los.

Com a ciència, constitueix un conjunt de coneixements objectius i replicables, i les activitats destinades a assolir aquests coneixements, que donen la capacitat de fer previsions.

Com a art, implica un conjunt d'habilitats i destreses per portar a terme les competències pròpies de la professió, adquirides amb estudi, experiència i dedicació.

S'entén per comunicació humana el conjunt de processos relacionats amb la comprensió i expressió verbal, oral i escrita, i amb les diverses formes de comunicació no verbal que pot utilitzar l'ésser humà.

El logopeda s'ocupa de l'estudi del procés comunicatiu i de la prevenció, el diagnòstic, el pronòstic i el tractament dels seus trastorns.

El logopeda pot exercir la seva activitat individualment o integrant equips multiprofessionals, tant en l'àmbit públic com en el privat. És molt important que hi hagi un treball de col·laboració amb els altres professionals que intervenen en el tractament dels pacients (neuròlegs, otorinolaringòlegs, metges de capçalera, audioprotetistes, fisioterapeutes, optometristes, mestres, psicopedagogs, psicòlegs,...). L'exercici de la logopèdia es desenvolupa en diferents àmbits d'actuació professional, tant en entitats públiques com privades, relacionades amb les àrees de sanitat, ensenyament i benestar social.

Classificació dels trastorns de la comunicació humana

La comunicació humana integra totes les funcions cerebrals superiors associades a la comprensió i l'expressió del llenguatge verbal, oral i escrit, i totes les formes de comunicació no verbal.

La comunicació verbal és un dels aspectes més complexos i elaborats de les funcions superiors. El llenguatge i la parla impliquen funcions superiors. El llenguatge i la parla impliquen funcions auditives, visuals, cognitives, orofacials, respiratòries, deglutòries i vocals. Les alteracions d'alguna o més d'una d'aquestes funcions provocarà diferents disfuncions o trastorns de la comunicació que es classifiquen en:

- Trastorns d'entrada de la informació.
- Trastorns de processament de la informació.
- Trastorns de sortida de la informació.

Trastorns d'entrada de la informació

Aquesta categoria inclou les disfuncions provocades per un dèficit en l'entrada de la informació, tant si es tracta de dèficits sensorials com de trastorns de la interacció amb l'entorn.

- Alteracions de la comunicació secundàries a dèficits auditius
  - Cofosi (pèrdua total de la capacitat auditiva)
  - Hipoacúsia (pot ser pregona, severa, moderada o lleugera)
  - Dificultats d'adaptació a l'aparell protètic (audiòfons, implant coclear)
- Disfuncions en l'adquisició del llenguatge en l'invident
- Alteracions secundàries a privació biopsicosocial
  - Dificultats d'adquisició, retards i trastorns del llenguatge.

Trastorns de processament de la informació

S'hi inclouen les patologies del llenguatge i la comunicació que tenen en la seva base una alteració dels mecanismes neurològics que sustenten les funcions del llenguatge o d'alguna de les funcions neuropsicològiques bàsiques sense les quals el llenguatge i la comunicació no es poden processar adequadament.

També s'hi inclouen disfuncions relacionades amb els trastorns mentals, encara que no sempre sigui possible objectivar-hi una lesió neurològica.

- Trastorns del desenvolupament
  - Retards d'adquisició del llenguatge.
  - Disfàsies o trastorn específic del llenguatge.
  - Dificultats d'adquisició, retards i trastorns del procés de lectoescriptura (dislèxia, disgrafia i disortografia).
- Trastorns adquirits
  - Afàsia: trastorn adquirit del llenguatge degut a una lesió cerebral.
  - Alèxia: pèrdua de la capacitat de llegir quan ja havia estat adquirida prèviament. Generalment va acompanyada de la pèrdua de la destresa en l'escriptura (agrafia).
  - Agnòsia: interrupció de la capacitat per reconèixer estímuls prèviament apresos. Poden ser agnòsies auditives, visuals, espacials, tàctils...

- Apràxia: trastorn neurològic que es caracteritza per la pèrdua de la capacitat de dur a terme un moviment.
- Trastorns de l'atenció.
- Trastorns de la memòria.
- Trastorns de les funcions executives.

Trastorns de sortida de la informació

Aquesta categoria inclou els trastorns derivats d'una patologia dels mecanismes efectors del llenguatge, tant si es tracta d'una alteració dels sistemes orgànics de producció de la parla i de la veu, com d'una disfunció d'aquests sistemes.

També s'hi inclouen els trastorns de la coordinació motora que determinen una alteració dels mecanismes de la deglució, qualsevol que sigui la seva etiologia, i també els trastorns del ritme i la fluència.

- Trastorns de la parla:
  - Disàrtria: trastorn de l'articulació degut a una alteració del control muscular dels mecanismes de la parla ocasionat per una lesió del sistema nerviós.
  - Disglòssia: trastorn de l'articulació degut a alteracions anatòmiques dels òrgans orofacials. Ex.: llavi leporí, fissura palatina, tel lingual curt...
  - Dislàlia: trastorn de l'articulació per dificultats en l'aprenentatge dels trets diferencials dels fonemes.
- Trastorns de la veu
  - Disfonies orgàniques o funcionals.
  - Laringectomies.
- Trastorns del ritme i la fluència
  - Disfèmia (quequeig): trastorn de la fluïdesa de la parla que es manifesta per una interrupció del ritme de l'expressió verbal.
- Trastorns associats a d'altres patologies
  - Disfuncions orofacials.
  - Disfuncions respiratòries i trastorns tubàrics.
  - Disfàgia: trastorn de la dinàmica de la deglució.
  - Trastorns secundaris a malalties neurològiques degeneratives i no degeneratives.
  - Dificultats en els elements no verbals de la comunicació: contacte ocular, gestualitat, entonació...

Neus FARRÉ i CANELLES,
logopeda i presidenta del Col·legi
Oficial de Logopedes d'Andorra